

Eddigi munkánk során közel 200 felszíni (epifita) és a növényi szövetek belsejében található (endofita) gomba- és baktériumtörzset izoláltunk különböző ültetvényekről származó édesburgonya (*Ipomoea batatas*) növényekből és a növényi rizoszférából. Közülük közel 50 izolátumot szekvenálási eljárás segítségével már azonosítottunk.

A közelmúltban elvégeztük az azonosított törzsek alap ökofiziológiai vizsgálatait (pl. pH optimum, vízkaktivitás, extracelluláris enzimaktivitás mérések), valamint megvizsgáltuk a *Bacillus* törzsek depszipeptidtermelő képességét.

Jelenleg a *Bacillus licheniformis* törzsek részletes ökofiziológiai vizsgálataival (pl. sziderofór termelő képesség, indol-ecetsav termelés) foglalkozunk, továbbá folyamatosan bővítjük a törzsgyűjteményünket új mintákból származó izolátumokkal.

Munkánk távlati célkitűzése, a jó biokontroll képességekkel rendelkező gomba- és baktériumtörzseink felhasználásával, egy kitozán nanorészecskékkel dúsított, magas depszipeptidtartalommal bíró lombkezelő készítmény kifejlesztése, amelyet szeretnénk üvegházi és szántóföldi teszteknek alávetni.

Szabó Réka Eszter (SZTE GYTK Kabay János Szakkollégium)

Antimikrobiális hatású fenolos vegyületek izolálása a *Camelina microcarpa* herbából

Bevezetés: A keresztesvirágú növények főként a mérsékelt övben honosak. Az SZTE Farmakognóziai Intézetében 2015-ben kezdődött a Brassicaceae családba tartozó növények fitokémiai és farmakológiai vizsgálata. A vizsgált 13 faj kivonatai közül a *Camelina microcarpa* Andr. (kis gomborka) *n*-hexánnal és kloroformmal készített extraktuma kiemelkedő antibakteriális hatást mutatott. Mivel munkánkat megelőzően csupán két mustárglükozid jelenlétét igazolták a növény magjából, célul tűztük ki a herba növénykémiai vizsgálatát.

Anyag és módszerek: A *Camelina microcarpa* szárított herbáját metanollal extraháltuk, és a betöményített kivonatot kloroformmal, majd etil-acetáttal ráztuk ki. A kloroformos fázist poliamid oszlopon, míg az etil-acetátos fázist a komponensek különböző oldhatósága alapján frakcionáltuk. A további tisztítási lépésekhez vákuumkromatográfiát, preparatív rétegekromatográfiát és HPLC módszert alkalmaztunk. Az izolált vegyületek azonosítása NMR- és tömegspektroszkópiával, polarimetriával és rétegekromatográfiás vizsgálattal történt. Az antibakteriális hatásvizsgálatot négy-négy Gram+ és Gram- baktériumon, korongdiffúziós módszerrel végeztük el. Az antivirális hatást HSV2 ellen vizsgáltuk.

Eredmények: Kísérletünkben elsőként izoláltunk és azonosítottunk a *C. microcarpa* herbájából négy vegyületet: (+)-sziringarezinolt, vanillint, dehidrodikoniferil-alkoholt és rutint. Méréseink alapján a vanillin és a sziringarezinol is mérsékelt antibakteriális hatást mutatott a vizsgált baktériumtörzseken, míg a dehidrodikoniferil alkohol mérsékelt antivirális hatást HSV2 ellen.

Góra Valér (Szentágothai János Szakkollégium)

Nozokomiális fertőzések megelőzése az opportunisták kórokozók biofilm képzésének gátlásával

A kórházi (nozokomiális) fertőzéseket leggyakrabban multirezisztens opportunisták kórokozók okozzák, amelyek a kórházi környezetben fennmaradnak. Ezek a kórokozók könnyen képeznek biofilmet a csapokban és a betegnél alkalmazott eszközökön, mint a katéterek és kanülök, tubusok, stb. A nozokomiális fertőzések több, mint 1,4 M embert érintenek

világszerte, amelyek nemcsak terápiás gondot okoznak, hanem a betegek állapotát, betegségük lefolyását is befolyásolják, valamint gazdasági kihatásai is vannak a kórházi költségvetésre.

Korábbi eredményeinkből tudjuk, hogy létezik olyan terápiában alkalmazott szer, amelyik nem tartozik az antibiotikumok közé, mint például az amiodaron, amelyik antiaritmiás hatása mellett hatékonyan pusztítja el a multirezisztens opportunistá kórokozókat a terápiás dózisonál alacsonyabb koncentrációban. Munkánk során azt vizsgáltuk, hogy milyen hatással van az amiodaron a centrális vénás kanülökön már kialakult biofilmre. A vizsgálatokhoz a leggyakoribb nosokomiális fertőzést okozó baktérium törzsekkel (*Staphylococcus epidermidis*, *Staphylococcus aureus*, *Pseudomonas aeruginosa*, *Stenotrophomonas maltophilia*, *Acinetobacter baumannii*) biofilmet képeztünk kanülökben, majd 0,6 mg/ml koncentrációjú amiodaron-oldattal kezeltük azokat. Azt tapasztaltuk, hogy a kezelést követően minden vizsgált mikroorganizmus sejtszáma nagyságrendekkel csökkent. Eredményeinket felhasználva a későbbiekben lehetőség nyílt arra, hogy megelőzzük a betegbe bevezetett centrális kanülökön történő biofilm képződését, így megakadályozzuk egy gyakori kanüllel kapcsolatos véráram fertőzés kialakulását.

Szatmári Péter (SZTE GYTK Kabay János Szakkollégium)

Skizofrénia hatása a placenta ABC transzportfehérjéinek expressziójára patkány modellben

Bevezetés: A placentáris P-glikoprotein (ABCB1) és a mellrák-rezisztencia fehérje (ABCG2) transzporterek expressziója jellegzetes változást mutatnak a terhesség előrehaladtával. Működésükben fontos szerepet játszanak az epigenetikai faktorok. A skizofrénia hatása a placentáris ABC transzporterekre jelenleg ismeretlen, így célul tűztük ki az ABCB1a/b és az ABCG2 transzporterek expressziójának, valamint a placenta epigenetikai mintázatának vizsgálatát vemhes patkányokban.

Módszerek: A skizofrénia modellezésére szelektíven szaporított, szociálisan izolált és ketaminnal kezelt Wistar patkányokat, kontrollként kezeletlen állatokat használtunk. Az ABCB1a/b és az ABCG2 mRNS és fehérje expressziójának meghatározását a placentában RT-PCR és Western blot technikával végeztük a vemhesség 15., 18., 20., 21., 22. napján. A placenta epigenetikai mintázatait kolorimetriás kittel határoztuk meg.

Eredmények: A skizoid patkány modellben az ABCB1a expressziója szignifikánsan csökkent a vemhesség alatt, az ABCB1b szintje megemelkedett a 22. napon a kontrollcsoportéhoz képest. Az ABCG2 expressziója a vemhesség utolsó napjára lecsökkent a skizoid állatokban. A placenta DNS-metiláltsági foka a vemhesség végére magasabb volt a skizoid egyedekben.

Megbeszélés: Eredményeink tükrében feltételezzük, hogy a placenta epigenetikai mintázatának megváltozása szerepet játszik a transzporterek expressziójának módosulásában a vemhesség során skizofréniaiban. Ez a változás befolyásolhatja az anya által használt gyógyszerek farmakokinetikáját, ezáltal módosíthatja a magzathoz jutott hatóanyagok koncentrációit.

Rákóczi Bettina (SZTE Móra Ferenc Szakkollégium)

A humán HSPB1 fehérje metabolikus szindróma tüneteire kifejtett hatásának vizsgálata a hiperlipidémia egérmodelljében